

Sygn. akt I C 887/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Hajduczenia

Protokolant: Magdalena Kalata

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2015 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. (1)

przeciwko Z. S.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

I. Oddała powództwo.

II. Zasądza od powoda J. K. (1) na rzecz pozwanej Z. S. kwotę 2417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 887/15

UZASADNIENIE

Powód J. K. (1) wniósł o zobowiązanie pozwanej Z. S. do złożenia oświadczenia woli przenoszącego ponownie na powoda prawo własności niezabudowanej nieruchomości rolnej składającej się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi:(...), (...) i (...) o łącznej powierzchni 4,3600 ha, położonej w Z., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w B. (...)Wydział Ksiąg Wieczystych w S. prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...)oraz prawo własności zabudowanej nieruchomości rolnej składającej się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 5,5600 ha położonej w Z., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w B. (...)Wydział Ksiąg Wieczystych w S. prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...), zawartych w akcie notarialnym z dnia 9 marca 2007 roku Repertorium (...) sporządzonym przez notariusz B. K. (1) w Kancelarii Notarialnej w S. oraz domagał się zasądzenia od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie pozwu wskazywał, że 9 marca 2007 roku darował swojej siostrze-pozwanej Z. S. nieruchomości objęte pozwem, a pozwana darowiznę przyjęła wraz z ustanowioną służebnością osobistą na rzecz W. K. (1), polegająca na prawie zamieszkiwania w całym domu. Argumentował, że pozwana początkowo po otrzymaniu darowizny dbała o gospodarstwo, estetykę wokół zabudowań, jak również utrzymywała kontakt z najbliższą rodziną, jednakże z biegiem lat, z niewiadomych powodów relacje uległy pogorszeniu, a sama pozwana przestała interesować się własną matką, na rzecz której ustanowiona jest osobista służebność, przestała uprawiać ziemię w darowanym gospodarstwie rolnym. Ziemia, za którą można otrzymać dopłaty unijne i pożytki, leży ugorem. Powód podkreślał, że pozwana od kilku miesięcy, w nielicznych kontaktach zwraca się do niego w sposób wulgarny, opryskliwy i nie okazuje żadnej wdzięczności, a także nastawia swoich synów przeciwko niemu, którzy go zastraszają, że w przypadku próby cofnięcia darowizny zabiją go. Z uzasadnienia pozwu wynika nadto, iż Z. S. przejawia negatywny stosunek względem żony powoda i samego powoda, a jej działania ukierunkowane są na zniszczenie opinii małżonków, uprzykrzenie im życia, zastraszanie i nie mieści się to w granicach zwykłych

konfliktów rodzinnych. Powód J. K. (1) podniósł, że czując rażącą niewdzięczność ze strony swojej siostry postanowił w dniu 1 kwietnia 2015 roku odwołać darowiznę poprzez złożenie oświadczenia i wezwać ją do stawienia się w kancelarii Notarialnej w terminie 21 dni. Zakreślony termin upłynął bez odpowiedzi pozwanej.

Pozwana Z. S. domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Zaprzeczała, ażeby jej zachowanie w stosunku do pozwanego było rażąco niewdzięczne i negowała, aby zlecała komukolwiek kierowanie w stosunku do powoda gróźb.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Bezsporne w sprawie jest, że umową darowizny z dnia 9 marca 2007 roku zawartą w formie aktu notarialnego Rep. (...) przed notariuszem B. K. (1) w Kancelarii Notarialnej w S. powód J. K. (1) przeniósł na rzecz pozwanej Z. S. prawo własności niezabudowanej nieruchomości rolnej składającej się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi: (...), (...) i (...) o łącznej powierzchni 4,3600 ha, położonej w Z., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w B. (...) Wydział ksiąg Wieczystych w S. prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...) oraz prawo własności zabudowanej nieruchomości rolnej składającej się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 5,5600 ha położonej w Z., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w B.(...) Wydział Ksiąg Wieczystych w S. prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...). Na nieruchomości zabudowanej wpisana była dożywotnia nieodpłatna służebność osobista na rzecz matki stron- W. K. (1). Polegająca na prawie zamieszkiwania w domu mieszkalnym (k. 8-12).

Relacje między stronami pogorszyły się.

Poza sporem pozostaje, że w piśmie z dnia 1 kwietnia 2015 roku powód, powołując się na art. 898§ 1 k.c. złożył pozwanej oświadczenie, w którym odwołał darowiznę nieruchomości objętych pozwem z uwagi na rażącą niewdzięczność pozwanej w stosunku do jego osoby i zobowiązał ją do stawienia się w terminie 21 dni do Kancelarii Notarialnej B. K. (1) celem przeniesienia własności nieruchomości na jego rzecz. (k. 21).

Zgodnie z art. 898 § 1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już dokonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

W myśl art. 899 § 1 k.c. darowizna nie może być odwołana z powodu niewdzięczności, jeżeli darczyńca obdarowanemu przebaczył. Jeżeli w chwili przebaczenia darczyńca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem. darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania darowizny dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.(§3).

Ustawodawca nie sprecyzował pojęcia "rażąca niewdzięczność", gdyż jest to niemożliwe z uwagi na zróżnicowane sytuacje życiowe. Posługuje się więc typowym zwrotem niedookreślonym, pozostawiając sądowi ustalenie, czy konkretne zachowania mieszczą się w pojęciu rażącej niewdzięczności i odsyłając w tym zakresie przede wszystkim do układu norm moralnych. Ocena powyższa wymaga rozważenia każdego przypadku indywidualnie, na podstawie konkretnych okoliczności sprawy i wymyka się szerszym uogólnieniom (np. wyrok SN z 22 marca 2001 r., V CKN 1599/00, Prokuratura i Prawo 2002 r., Nr 5, str. 40). Mieć więc trzeba na względzie kryteria obiektywne i subiektywne. Te pierwsze, to np. stosunki panujące w danym środowisku społecznym oraz zwyczaje utrzymujące się na danym obszarze, indywidualne przymioty osób zainteresowanych, te drugie, to przede wszystkim wewnętrzne odczucia darczyńcy

Według ugruntowanego w orzecznictwie stanowiska za niewdzięczność przyjmuje się świadome naruszenie podstawowych obowiązków ciążących na obdarowanym względem darczyńcy, krzywdzące darczyńcę. Nie chodzi tutaj o zwykłe konflikty, lecz o rozmyślne działanie mające charakter zamierzonych nieprzyjaznych aktów (tak wyrok SN z dnia 22 marca 2001 roku, sygn. akt V CKN 1599/00, Prok. i Pr. 2002/5/40). Nie mogą być bowiem uznane za rażącą niewdzięczność przykrości i krzywdy czynione impulsywnie, lecz mieszczące się granicach zwykłych konfliktów życia codziennego (tak wyrok SN z dnia 5 lipca 2001 roku, sygn. akt II CKN 818/00, LEX nr 52608). Niewdzięczne

będzie każde zachowanie obdarowanego, niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę, przy czym aby zostało uznane za "rażąco niewdzięczne", musi cechować je znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Dlatego pod pojęcie "rażącej niewdzięczności" podpadają przede wszystkim przestępstwa skierowane przeciwko życiu, zdrowiu, czci i godności osobistej, a wreszcie przeciwko majątkowi darczyńcy. Cechy rażącej niewdzięczności mogą mieć także inne zachowania wysoce nieprzyjazne kierowane bezpośrednio wobec darczyńcy jak i także w stosunku do osoby jemu bliskiej. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne, ale lecz działania te nie wykraczają poza ramy zwykłych konfliktów życiowych (rodzinnych) w określonym środowisku. W każdym jednak przypadku niezależnie od tego, czy będą to działania, czy zaniechania obdarowanego wymagane jest ujawnienie po jego stronie zamiaru pokrzywdzenia darczyńcy. W świetle art. 898 par. 1 k.c. nie można abstrahować od przyczyn konfliktu między stronami. Pojęcie "niewdzięczności" wymaga analizy motywów określonych zachowań obdarowanego, w tym zwłaszcza tego, czy zachowania jego nie są powodowane czy wręcz prowokowane - wprost lub pośrednio - przez darczyńcę. (tak: wyrok SN z dnia 1997.09.30,III CKN 170/97 LEX nr 50614).

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu powód nie zdołał wykazać, aby pozwana podejmowała działania opisane w pozwie i że miały one charakter rażący.

Podkreślić bowiem wymaga, że żaden ze słuchanych w sprawie świadków: A. G. (k. 40) J. K. (2) (k. 40-40v), B. K. (2) (k. 40v), T. K. (k. 41-41v) i R. S. (k. 41v) nie potwierdził niewdzięcznych zachowań pozwanej. Zresztą sam powód w swoich zeznaniach (k. 42 i k. 38-39) nie wskazywał na bezpośrednie działania pozwanej świadczące o jej negatywnych podejściu do powoda. Powód zaprzeczał ażeby pozwana stosowała wobec niego agresję słowną powołując się jedynie na groźby karalne wypowiedane w stosunku do niego przez synów pozwanej i negatywny stosunek pozwanej do matki stron- W. K. (2).

Konkludując, pozwanej nie można więc przypisać zachowania świadczącego o rażącej niewdzięczności, a występujące konflikty między stronami należy potraktować jako spory rodzinne. Podnieść należy, że powód nie udowodnił jakoby rzekome groźby wypowiedane przez synów pozwanej wobec powoda były wynikiem namowy ich przez matkę. Natomiast, nawet gdyby przyjąć, że miały one miejsce to powódka nie może ponosić odpowiedzialności za działania dorosłych osób, nawet jeżeli są jej dziećmi. Przejawem rażącej niewdzięczności nie może być także zbyt mała intensywność opieki pozwanej nad matką stron oraz zaniedbywanie pod względem gospodarczym darowanych nieruchomości. Wprawdzie pozwana przyznała, że kontakty z matką nie są dość częste, jednakże, w realiach niniejszej sprawy, darczyńcą nie była matka stron a powód, stąd zarzuty dotyczące złych relacji pomiędzy matką stron a pozwaną nie mogą odnieść skutku. Pozwana nie ma więc żadnych, poza moralnymi, zobowiązań, aby zapewnić utrzymanie i opiekę matce stron. Podkreślić przy tym wymaga, że W. K. (2) umownie zagwarantowana jest jedynie dożywotnia osobista służebność zamieszkiwania w całym domu na nieruchomości zabudowanej i ten obowiązek jest przez pozwaną realizowany. Także brak intensywnych gospodarczych działań ze stron pozwanej w stosunku do darowanych gruntów nie świadczy o rażącej niewdzięczności pozwanej. Powód, jak dokonywał darowizny na rzecz pozwanej miał świadomość, że zamieszkuje ona w odległości 120 km od przedmiotu darowizny, a to oznacza, że działania właścicielskie pozwanej mogły być utrudnione. Nie było kwestionowane, że pozwana w okresie wcześniejszym poczyniła nakład na nieruchomość zabudowaną – dokonała pokrycia dachu i zlecała uprawę ziemi drugiemu z braci –T. K., zaś aktualny stan rzecz jest związany z pogorszeniem się relacji rodzinnych i stanem zdrowia pozwanej, który uległ pogorszeniu. Nie można także abstrahować od przyczyn konfliktu między stronami i analizy motywów określonej postawy pozwanej. Zdaniem Sądu osłabienie się relacji pomiędzy stronami jest wynikiem także zachowań powoda i brata stron- T. K., którzy, choć nie mają tytułu własności do gruntów objętych umową darowizny dążyli do podejmowania decyzji odmiennych z wolą właścicielki, co dało się zaobserwować zwłaszcza w trakcie remontu pokrycia dachowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 898§1 kc Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z §6 pkt 5 rozporządzenia MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI z dnia 28 września 2002 r.w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu obciążając nimi w całości stronę powodową.

SSR Małgorzata Hajduczenia